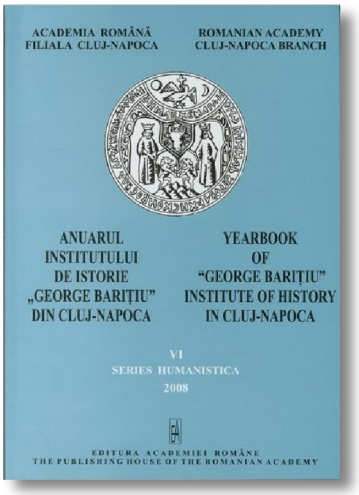

ISSN 1584-4404

Yearbook of the George Barițiu History Institute of Cluj-Napoca Series *Humanistica*

humanistica.ro

Review of: Alexandru Boboc, Filosofie românească. Studii istorico-filosofice în perspectivă comparată

Mihaela Gligor

How to cite this article:
Gligor, Mihaela (2008) *Review of: Alexandru Boboc, Filosofie românească. Studii istorico-filosofice în perspectivă comparată*, Yearbook of the George Barițiu History Institute of Cluj-Napoca, Series Humanistica, Vol. 6, pp. 458–458. DOI: 10.5281/zenodo.22965807

© 2008: The Publishing House of the Romanian Academy.
Humanistica Yearbook is published online since 2003.
Submit your article to Humanistica Yearbook: secretariat.dcsu@acad-cj.ro

Or, odată cu sistemul trilogiilor blagiene asistăm la *un nou început* în filosofia românească, un început printre şi în conexiune strânsă cu alte începuturi. Aşa cum s-a remarcat, la nivelul presupoziţiilor, conceptelor fundamentale şi finalităţii speculative, filosofia lui Blaga nu are, practic, nici precedent, nici consecvent în gândirea autohtonă, fiind o „stare de singularitate" a filosofiei româneşti; aşadar, într-un fel, ea este un „început" şi „sfârşit" *sui-generis*, chiar dacă, pe un plan mai general, al „ambiţiei sistemului" se înrudeşte cu concepţiile lui C. R.-Motru şi M. Florian. Încă o dată, este o excepţie, fiindcă în contextul notei cvasi-generale a culturii filosofice interbelice – creaţie a profesorilor universitari –, aceasta n-a fost elaborată de un profesor universitar, cel puţin până în 1938, când Blaga ajunge la catedră (deci după apariţia primelor două trilogii: *Trilogia cunoaşterii* şi *Trilogia culturii*). Din mai multe puncte de vedere, inclusiv acela al stilului literar strălucitor cultivat de filosoful din Lancrăm, sistemul trilogial se desfăşoară ca o construcţie încă neegalată în filosofia românească.

Atâta timp cât – şi dacă – ea va fi privită „parmenidian", ca o „unitate monolitică", perfectă, închisă în sine, filosofia blagiană va rămâne la statutul unei splendide piese de muzeu, în pofida caracterului ei de capodoperă „vie" a genului. O asemenea atitudine ne-ar face neputincioşi în a-i înţelege veritabila menire: aceea a *deschiderii*, a alimentării altor gânduri, idei, raţionamente ulterioare, chiar divergente faţă de întregul concepţiei originare. De pildă, ceea ce s-a numit „analiza culturală a cunoaşterii pozitive" din opera blagiană nu implică interpretarea categoriilor stilistice drept categorii abisale; chiar mai puţin acceptarea metafizicii „cenzurii transcendente" şi a „Marelui Anonim".

În lucrarea *Ştiinţă şi creaţie*, gânditorul din Lancrăm atrăgea atenţia asupra distincţiei între acele părţi ale filosofiei sale care reprezintă doar „deschiderea unor zarişti de dibuiri" şi părţile apte a se constitui în motive de meditaţie pentru alţi gânditori, susceptibile de o dezvoltare ulterioară, care ar putea fi „rupte din întreg". Acestea reprezintă ideile pe care, în spiritul „heraclitean" al „curgerii" şi schimbării, generaţiile succesive de gânditori, cercetători şi exegeţi le-ar putea prelua pentru analize şi construcţii proprii. Nu trebuie uitat faptul că nici edificarea sistemului blagian nu a fost un proces linear, simetric şi omogen; interpretul atent al genezei acestuia constată deplasări de accent, modificări de planuri şi, uneori, reconsiderări de poziţii (a se vedea doar amintitul fenomen al „demetaforizării" sistemului).

Volumul amintit, ai cărui autori şi coordonatori au demonstrat cu prisosinţă competenţa deplină pe un teren nu întotdeauna confortabil, se concretizează într-un (nou) răspuns la numeroasele probleme ale filosofiei lui Blaga, reuşind să o situeze în centrul interesului oricărui intelectual pasionat nu numai de configurările gândului în cugetarea autohtonă, ci şi de ecourile lor în universalitate.

Ionuţ Isac

Alexandru Boboc, *Filosofie românească. Studii istorico-filosofice în perspectivă comparată*, Cluj-Napoca, Edit. Grinta, 2007, 305 p.

Apărută în 2007, la Editura Grinta din Cluj-Napoca, lucrarea academicianului Alexandru Boboc, *Filosofie românească. Studii istorico-filosofice în perspectivă comparată*, propune cititorului o viziune asupra filosofiei româneşti, „punând accent pe înţelegerea acestei gândiri ca parte integrantă a istoriei culturii şi a sincronizării ca formă a interacţiunii culturilor în istoria lumii" (p. 13).

Urmând o cronologie impusă, studiile semnate Alexandru Boboc şi incluse în acest volum se opresc asupra câtorva nume importante din peisajul filosofiei româneşti, pornind de la Dimitrie Cantemir şi începuturile filosofiei române, până la Titu Maiorescu, Mihai Eminescu, Rădulescu-Motru, Ion Petrovici, Lucian Blaga, Mircea Florian, D. D. Roşca, Nicolae Bagdasar.

După cum autorul însuşi mărturiseşte în *Cuvântul înainte*, „*Filosofie şi istoria filosofiei* constituie, prin forţa lucrurilor, un cadru tematic adecvat pentru câteva răspunsuri la întrebările puse sub genericul: «Pentru ce istoria filosofiei?»" (p. 7), făcând astfel, indirect, referire la un alt volum pe